

LEE CHILD, MISTER ȘI PASIUNE ÎN STILUL REACHER

Considerat unul dintre cei mai mari scriitori britanici actuali, Lee Child a devenit faimos pentru cărțile sale polițiste, care urmăresc de fiecare dată aventurile fostului ofițer american Jack Reacher. În „Nimic nu e ușor”,* Child îmbină acțiunea frenetică cu suspansul specific anchetelor, reușind să îl țină pe cititor alert de la prima până la ultima pagină. Descoperi o dată cu personajele secrete șocante, iar anumite scene impresionează prin cruzimea dusă până la extrem.

Cartea este brutală, iar Reacher ilustrează perfect eroul american, dur, bărbatul care nu renunță niciodată la idealurile sale. Cu o minte brici, aidoma unui ceas elvețian, bazându-se pe forța pumnului și pe încrederea insuflată celorlalți, Reacher își dovedește încă o dată puterea, reușind să rezolve problemele și să îi salveze pe cei din jurul său de o soartă mai rea decât moartea. Autorul își șochează cititorii prin imaginile create, reușind să sugereze tăria de spirit a personajelor. Tonul folosit este însă natural, sporind și mai mult starea de derută a cititorilor. Ai nevoie de o doză mare de cinism pentru a suporta imaginile adesea de o cruzime inimaginabilă: „- *Au scos afară vreo duzină dintre noi. Probabil că aveam toți aceeași zi de naștere. Ne-au dus într-o curte. Primul lucru pe care l-am văzut a fost o găleată mare cu smoală, așezată deasupra unui arzător. Fierbea. După aia, am văzut că lângă găleată era un bloc mare de piatră, negru de sânge uscat. Un gardian a luat o macetă și a început să urle la tipul care era primul la rând. Prizonierul de lângă mine, care vorbea puțin engleza, mi-a tradus. Gardianul spunea că ai de ales. Existau trei posibilități. De ziua noastră, aveam să ne pierdem câte un picior. Prima alegere, stângul sau dreptul. A doua alegere, pantaloni lungi sau pantaloni scurți. Adică ne tăia piciorul deasupra genunchiului sau dedesubt. A treia, folosim găleata sau nu. Smoala fierbinte închide arterele și cauterizează rana. Dacă nu foloseai găleata, sângeai până la moarte. Aveam de ales.*

Nimeni nu vorbi.

Hobart continuă:

- Am ales stângul, pantalonii lungi și găleata.”

Acțiunea se derulează rapid, cititorul este confruntat dintr-o dată cu personaje misterioase, pe care ajunge să le cunoască treptat. Child nu dezvăluie aproape nimic, rezumându-se la detalii fizice. Dialogurile lacunare nu ajută la identificarea psihologică a personajelor, cititorii fiind nevoiți să facă adevărate exerciții de comunicare non-verbală. Gesturile, posturile, atitudinile, toate simboliz-

zează ceva, toate înseamnă ceva pentru Reacher, iar cititorii sunt aruncați într-o lume în care ceasurile din cap sună întotdeauna la fix.

„Nimic nu e ușor” amintește adesea de poveștile clasice de la Hollywood, derulându-se după rețeta care a fascinat generații. Cu toate că folosește câteva clișee specifice genului action, Lee Child scrie original și reușește să ofere tensiune, să te facă să te temi pentru viața personajelor. Deși intuiești că totul se va termina până la urmă bine, trăiești fiecare scenă pe muchie de cuțit, oscilând între speranță și îndoială. Considerat un maestru al genului, Child demonstrează încă o dată că o carte de acțiune scrisă bine este o adevărată operă de artă.

Acțiunea romanului se derulează în New York, iar personajele sunt desprinse din tipologiile celui mai activ oraș din lume. Într-o lume a terorii, a minciunilor, a banilor ascunși în saci de plastic, Jack Reacher trebuie să se descurce, să rezolve misterul plecând încă și încă o dată de la zero, reinventându-se. Personajul principal dovedește pe parcursul cărții tărie de caracter, fiind gata întotdeauna să renunțe la propria persoană pentru ceilalți. Finalul, în care el pleacă învăluit în ceață, este exemplar pentru capacitatea lui de a trăi întotdeauna pe cont propriu. Nici măcar iubirea nu îl poate ține în loc pe Reacher.

Impetuos, stilul lui Lee Child trezește în cititori instinctul aventurii. Vrei să îi urmezi eroii, vrei să ai parte și tu de aventurile acestora, vrei să te bucuri de posibilitățile nelimitate pe care ți le oferă libertatea absolută. Jack Reacher știe că nu se poate baza decât pe el însuși, iar asta îi conferă putere, trăsătură care domină interacțiunea sa cu celelalte personaje. Singur, în noaptea adâncă, Reacher este prototipul omului spre care tânjim cu toții. Invincibil: „*Reacher își recuperează arma la unsprezece și treizeci și patru și porni înapoi luând-o pe drum, pentru că astfel avea să ajungă mai repede, în vreo șaptezeci și cinci de minute. Era obosit, dar mulțumit. Scosese din funcțiune trei degete care puteau apăsa pe trăgaci, reducând forțele inamice la cincizeci și șapte la sută din capacitatea inițială. Continuă să meargă. Singur în întuneric. Invincibil.*

După ce străbătuse aleea care ducea la Grange Farm și văzuse casa, întunecată și tăcută, senzația de bine îi dispăru. Spuse parola de cinci-șase ori. La început, cu voce scăzută, apoi mai tare.

Canaries, canaries, canaries.

Nu primi niciun răspuns.”

Stilul lui Lee Child este vitalizant, axat pe acțiune. Frazele scurte dinamizează cartea, iar dialogurile realiste

* Lee Child, *Nimic nu e ușor -Reader's Digest*, 2007.

o apropiere de cititor. Ești acolo, lângă personaje, le vezi cum acționează și cum suferă, simți prin intermediul lor. Axându-se pe catharsis, cartea îl lasă pe cititor să se simtă puternic, îi oferă o viziune integrală prin intermediul unui narator omniscient care definește cadrul povești. Plecând de la un incident aparent banal, o vizită la cafeneaua din colț, Reacher se vede aruncat într-un carusel înnebunitor care îi pune în pericol în nenumărate rânduri viața.

Lee Child preia în cărțile sale un stil de viață nefamiliar, cel american, și încearcă să îl transpună în totalitatea sa ideatică. Iată de ce vom regăsi în personajele sale acele calități mitice ale primilor coloniști, acea dorință de a înfrunta viața și de a te bucura exploziv de fiecare dintre micile ei plăceri. Impresionant prin forța scriiturii, Lee Child duce mai departe visul american, insufându-i lui Reacher calitățile care au ajutat America să cucerească lumea. Refuzându-și prețiozitatea specific britanică, Child construiește acțiunea brutal, natural, folosindu-se mai mult de instinct și mai puțin de tehnici narrative avansate. Cărțile sale dure, aidoma unei băuturi tari, aduc aminte de mari autori americani ca Thomas Harris (Tăcerea mieilor, Hannibal, Dragonul roșu), David Morrell (seria Rambo) sau Jeffrey Deaver (Colecționarul de oase). Rămânând mereu fidel stilului propriu, Child o ia de la capăt, iar aventurile lui Reacher sunt gustate de milioane de cititori din întreaga lume: „*Lane se răsuși către*

Addison și-i ordonă:

- Du-te să vezi ce dracu face Perez. Ar fi trebuit să se întoarcă de acum.

- Reacher e afară, spuse Jackson. De-aia nu s-a întors Perez.

Lane zâmbi.

- Și ce ar trebui să fac? Să ies și să cercetez? Nici pomeneală. Pentru că exact acum Reacher trece pe lângă biserica din Bishops Pargeter.

Reacher era ghemuit lângă ușa bucătăriei, alegând unul dintre lucrurile pe care le avusese Perez la el. Un MP5K, cu un încărcător cu treizeci de gloanțe. O lanternă, acum spartă. Două cuțite de bucătărie, unul zimțat, altul cu lama dreaptă. Reacher băgă un cuțit în pantof. Ridică arma semiautomată și o atarnă pe umărul stâng. Apoi se întoarce către hambare. Reacher, singur în întuneric. Luând-o de la capăt.”

O carte puternică, „Nimic nu e ușor” este o incursiune aproape fatală într-o lume dominată de violență. Degete rupte, arme descărcate în capul adversarilor, aventuri, erotism, bărbați fără mâini și picioare, milioane de dolari, toate fac parte din universul zilnic al lui Jack Reacher. Pășii alături de eroul care a fascinat America într-o lume paralelă, unde vinul este mai dulce iar sângele nu pătează. Lee Child ne invită să o luăm încă o dată de la capăt. Tot ceea ce ne trebuie avem deja în noi înșine. Iar gloanțele se găsesc pretutindeni...